Národní divadlo

TISKOVÁ ZPRÁVA

MARTIN KUKUČKA A LUKÁŠ TRPIŠOVSKÝ
Umělečtí ředitelé Činohry Národního divadla

činohra

Pavel Drábek, Josh Overton

TULIPÁNOVÁ HOREČKA

Bejt naživu leze strašně do peněz

Tulipánová horečka je současnou adaptací klasické komedie *Španělský Brabanďan* od Gerbranda Bredera, Shakespearova současníka a vrcholného mistra nizozemského zlatého věku. Nová hra Pavla Drábka a Joshe Overtona spojuje dobovou pikareskní poetiku šejdířů s tématem první finanční bubliny, tedy machinacemi s tulipánovými cibulkami z roku 1637. Vychází z konkrétní historické události a ukazuje, že touha po astronomickém finančním zúročování, jakémsi „letadlovém byznysu", tu byla vždy. Je také dovedně prošpikována všemi atributy reálného kapitalismu: tématem rychlých prachů, zpeněžováním mezilidských vztahů, výhodnými investicemi, davovým šílenstvím, politickými pletichami a všudypřítomným furiantstvím osobností veřejného života. Prokouknou (povětšinou střízliví) Amsterdamští cynismus šejdíře Jerolima dřív, než bude pozdě? Přijdou nazpět k rozumu, než jim dojde, že si z nich někdo udělal nejen dobrý den, ale i dobrý byznys? A že to škodí duchovnímu životu? Hmm?! To sotva.

Světové premiéry 12. a 13. listopadu 2026 ve Stavovském divadle

Pavel Drábek, Josh Overton
TULIPÁNOVÁ HOREČKA

Předloha: **Gerbrand Adriaenszoon Bredero**
Překlad a režie: **Tomáš Loužný**
Dramaturgie: **Ilona Smejkalová**
Scéna: **Dragan Stojčevski**
Kostýmy: **Kateřina Jirmanová**
Hudba: **Ivo Gregorec Sedláček**
Světelný design: **Přemysl Janda**
Pohybová spolupráce: **Andrea Opavská**

HRAJÍ:
Jerolimo, šejdíř a švihák: **Šimon Krupa**
Robbeknol, tak trochu pštros: **Zdeněk Piškula**
Starosta, typický místní politik: **Jan Bidlas**
Místostarosta, ještě typičtější politik: **Radúz Mácha**
Geerart, milionář a rentiér: **Vladislav Beneš**
Pecunie, jeho dcera, podnikavá dívka: **Berenika Anna Mikeschová**
Beatrice, vdova a majitelka nevěstince: **Martina Preissová**
Titus, její syn, nepraktický poeta: **Hubert Ludwig** j. h.
Tryn, číšnice, služebná a lehká žena: **Jindřiška Dudziaková**
Kněz, správce nadace sv. Mikuláše: **Tomáš Havlínek** j. h.
Hrobnice Flora, jediná zaměstnankyně nadace: **Tereza Jarčevská**
Zahradník, obyčejný člověk a intelektuál: **Jan Bidlas**
Občanky a občané Amsterdamu:
Nataša Gáčová j. h.
Adéla Ondrušová* j. h.
Veronika Soumarová j. h.
Antonín Brukner j. h.
Samuel Gonda j. h.
František Ferdinand Hlavica* j. h.
Šimon Tintěra * j. h.

*studentky a studenti Katedry činoherního divadla DAMU

Světové premiéry 12. a 13. listopadu 2026 ve Stavovském divadle

Pavel Drábek, jeden z autorů, o hře Tulipánová horečka

Komedie *Tulipánová horečka* vznikla z dřívější anglické verze s názvem *Scamsterdam: The Mysteries and Miseries of the Market*. Při psaní jsme volně vycházeli z oblíbené holandské komedie *Španělský Brabanďan* Gerbranda Adriaenszoona Bredera z roku 1617. V obrysech jsme se jí drželi, ale v mnoha detailech ji proměnili.

V naší komedii ukazujeme nejen onen pozlacený líc bohatnoucího města, ale i lidi, kteří žijí na jeho rubu. Naše komedie ovšem není hra historická – dopouštíme se velké nadsázky, postavy mluví dnešním jazykem, některé i odkazují na naše současné vymoženosti a reality. Amsterdam roku 1637 je pro nás metafora světa, kde je možné zpeněžit prakticky všechno a kde se postupně lidský život začíná posuzovat stejně jako komodity – z finančního hlediska a slovy peněz.

Režisér Tomáš Loužný o inscenaci

Inscenovat komedii je možná nejsložitější dramaturgické zadání vůbec. Proto mám radost, že se mi nakonec podařilo dostat k textu Pavla Drábka a Joshe Overtona. Jejich hra je totiž přes všechny formální komediální náležitosti – konverzační a situační humor, vrstvení šíleností, odvahu jít si za každou cenu pro vtip a nepolevit v tempu – hlavně skvělou hrou o lidské chamtivosti, ale i špatných rozhodnutích, ke kterým nás vede zoufalství a touha po lepším životě. Je to komedie plná ironie a vědomá si současného stavu světa.

Tematický přesah *Tulipánové horečky* do současných společenských problémů, ať už se jedná o politiky využívající moc k rozkladu a zastrašení společnosti, nebo podvodníky, kteří se vždy v hojném počtu vynoří v době jakékoli krize a neváhají se obohatit na úkor těch nejslabších, je hlavním důvodem, proč jsem si hru k inscenování vybral.

Ujal jsem se také překladu hry. Překládat komedii je podobně svízelné jako ji režírovat. Pointy vtipů je třeba vybudovat znovu v češtině, originál je k nim pouze inspirací, jelikož slovní humor nestačí jen přeložit. Takže když jedna postava říká, že její syn je na frontě, a druhá se ptá na jaké, v češtině se díky známosti Remarquovy knihy zcela nabízí, že na západní, kde nikde není klid. A díky vtipu fungujícímu pro české publikum je pak možné vypustit jiný, který by fungoval pouze pro Velkou Británii. Samozřejmě dochází při zkoušení k dalším úpravám. Jako překladatel musím věřit, že herečka či herec vtip dobře vypointují, ale když pointa nefunguje, musí se na místě upravit. Navíc hra je založená na kontrastu mezi dobou, ve které se odehrává, a současným jazykem a způsobem uvažování, hranici mezi tím je třeba pečlivě kontrolovat, a to jak v jazyce, tak v kostýmu, scénografii a v hudbě.

Jako režisér doufám, a dělám proto s herečkami a herci maximum, že to bude inscenace svižná a příval vtipů, absurdit a situačních zvratů bude tak šílený, že divákům jejich část dojde až na cestě domů a že je přes smích i zamrazí, jelikož pod vším tím humorem se neskrývá nic příjemného.

Dramaturgyně Ilona Smejkalová o inscenaci

Hra důmyslně proplétá několik dějových linií – podvodnickou, finanční, vztahovou – a ve zřetelné komediální nadsázce rozehrává téma finančních machinací, touhy po rychlém zbohatnutí, de facto i fungování kryptoměn. Ze začátku mi přišly všechny linie poměrně rovnocenné, ale vzhledem k tomu, co žijeme (a v jaké době žijeme), mám tendenci to politické a společenské víc akcentovat. Během zkoušek jsme se totiž rozpovídali na téma podvodů, skoro třetina z nás se svěřila s konkrétním příběhem, kdy jsme byli podvedeni, napáleni, obráni o peníze, uvěřili jsme chiméře. A také skoro všichni známe někoho, kdo – ať už v rámci letadlového podvodu, neúspěšné finanční transakce, nebo neopatrnosti – přišel o všechny úspory. Hodně dlouho jsem na to myslela. A přišlo mi to vlastně úplně děsivé.

Pavel Drábek a Josh Overton velmi umně propojili reálné historky tulipánové bubliny s osudy postav Brederovy hry a člověk až žasne, jak se v dávném příběhu ze sedmnáctého století sám poznává, jak autoři velmi trefně popisují fungování obchodů s chudobou, politické pletichy i obyčejnou lidskou touhu mít se dobře nebo alespoň „trochu líp"! Samotný Jerolimo není pouze historickou postavou, setkáváme se s ním i dnes, kdy na sebe bere často jinou, mnohem sofistikovanější a nebezpečnější podobu. I proto mu vždycky uvěříme, milujeme ho, všechno mu odpustíme, zas a znovu se necháváme napálit. Co kdyby to tentokrát náhodou vyšlo?! Protože – jak říká jedna z postav naší hry – „bejt naživu leze strašně do peněz!"

Jan Burian, generální ředitel Národního divadla, o inscenaci

Divadlo se často vrací do minulosti, aby v jejím světle ostřeji nasvítilo přítomnost. Dělal to Shakespeare a pokoušíme se o to i my. Obracíme pozornost k tomu, co je v dnešním světě nebezpečné, znepokojivé nebo špatné. Věříme totiž, že čím více světla na tyto věci vrhneme na jevišti, tím méně prostoru budou mít ve skutečném životě.

Z rozhovoru se Šimonem Krupou, představitelem Jerolima

Dalo by se pro šejdíře Jerolima najít nějaké ospravedlnění?

Asi v nějakém odrazu od rozežranosti světa. Když to vezmu hodně zeširoka, tak si dokážu představit, že se někdo podívá doleva, doprava a řekne si: „Tak jo, tak já přebírám otěže a všechno to vytřískám zpět a oberu vás všechny. Tenhle rozjásaný, uhýkaný, cynický, nefér svět stejně na nic jiného nečeká. Já mu udělám to samé, co dělá všem ostatním, a vysměju se mu do ksichtu."

Na prvních zkouškách jsme narazili na to, že to je vlastně Pikaro, hrdina, který je tak trochu darebák a zároveň mu trochu fandíme. Možná bychom si v nějaký moment mohli uvědomit: „Panebože, komu to fandím? Vždyť to je regulérní gauner." Ale upřímně řečeno, nemyslím si, že by šlo o zas takovou psychologii. Je to Everyman, archetyp. Tečka. Je takhle nastavený, chce to dělat a nijak se tím netrápí.

Národní divadlo

TISKOVÁ ZPRÁVA

Kontakt pro média:

Kateřina Ondroušková, public relations Činohry a Laterny magiky

T: +420 224 901 236

M: +420 777 208 249

e-mail: k.ondrouskova@narodni-divadlo.cz

Tomáš Staněk, tiskový mluvčí ND

T: +420 224 901 244

M: +420 605 207 249

e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

www.facebook.com/cinohrand

www.instagram.com/cinohrand

Raiffeisen Bank

GENERÁLNÍ PARTNER

OFICIÁLNÍ PLATEBNÍ KARTA

mastercard

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

ŠKODA

GENERALI ČESKÁ POJIŠŤOVNA

ARICOMA

PARTNEŘI INSCENACÍ

Pilsner Urquell

MATTONI

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ

MECENÁSKÝ KLUB NÁRODNÍHO DIVADLA

Prof. Dr. Dadja Altenburg-Kohl

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

Česká televize

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER INSCENACÍ

mediální skupina mafra

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

Český rozhlas

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ ONLINE PARTNER

SEZNAM.CZ